

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Mae Fah Luang University

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา (มิถุนายน 2559)

คำนำ

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพให้มีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านวิชาการ และการบริหารจัดการ โดยอาศัยความมุ่งมั่น ทุ่่่มเท่และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกหน่วยงาน ภายในมหาวิทยาลัย ในการที่จะช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีคุณภาพและมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาฉบับนี้ ประกอบด้วยกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา โดยได้พิจารณาเพิ่มเติมสาระที่เกี่ยวข้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับสำนักวิชา และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา และเพิ่มเติมด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร สำนักวิชา และสถาบัน ดำเนินการไปพร้อมกัน

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัย ในการใช้เป็นคู่มือและเอกสารอ้างอิงสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัย เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานภายในและมหาวิทยาลัยต่อไป

ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มิถุนายน พ.ศ. 2559

สารบัญ

บทที่ 1 ส่วนนำ

1.1 ชื่อ ที่ตั้ง มหาวิทยาลัย	1
1.2 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	1
1.3 การประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	6
1.4 ปณิธาน วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ การกิจมหาวิทยาลัย	6
1.5 การบริหารมหาวิทยาลัยและโครงสร้างการบริหาร	7
2.1 แผนภูมิโครงสร้างการบริหาร	8
2.2 นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	9
2.3 ระบบประกันคุณภาพ	10
2.4 โครงสร้างและหน้าที่คณะกรรมการและคณะทำงานด้านคุณภาพ	11
2.5 เป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา	11
2.6 แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพการศึกษา	12
2.7 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	13

บทที่ 2 การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา

1. เหตุผลและความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	14
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา กับการประกันคุณภาพการศึกษา	16
3. การประกันคุณภาพกับมาตรฐานการศึกษา	20
4. การเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา	24
5. ความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพ	25

บทที่ 3 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. พัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	27
2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ (พ.ศ. 2557-2561)	28
3. กระบวนการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ปีการศึกษา 2557-2561)	30

บทที่ 4 นิยามศัพท์

นิยามศัพท์	33
------------	----

บทที่ 5 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน	44
องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต	55
องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา	63

สารบัญ

บทที่ 5 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร (ต่อ)	
องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์	87
องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	77
องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	83
บทที่ 6 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสำนักวิชา	85
องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต	86
องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย	94
องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ	101
องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	103
องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ	104
บทที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน	
องค์ประกอบที่ 1 การผลิตบัณฑิต	107
องค์ประกอบที่ 2 การวิจัย	113
องค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการ	117
องค์ประกอบที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	119
องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการ	120
บทที่ 8 แนวทางการวิเคราะห์และสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	124
ภาคผนวก 1	130
ภาคผนวก 2	139
ภาคผนวก 3	147

บทที่ 1 ส่วนนำ

- 1.1 ชื่อ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ที่ตั้ง 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุต อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.2 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการพัฒนาถอยสูงและพระตำหนักถอยสูง ทั้งนี้ประกอบกับการเติบโตและความเปลี่ยนแปลงสภาพโดยทั่วไปของภาคเหนือของประเทศไทยในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง อันมีเชียงรายเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในอนุภาคลุ่มน้ำโขง จึงจำเป็นต้องมีการผลิตบุคลากรสาขาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความเจริญเติบโตและความต้องการของท้องถิ่น ประเทศชาติและภูมิภาค จากเหตุและปัจจัยดังกล่าว ทำให้จังหวัดเชียงรายได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เชียงราย โดยมีคณะกรรมการที่มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ราชการและนักวิชาการได้นำเสนอการจัดตั้งมหาวิทยาลัยให้กับรัฐบาล เพื่อพิจารณาและได้ติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2538 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต คณะกรรมการรณรงค์จัดตั้งมหาวิทยาลัยร่วมกับทางราชการจังหวัด ได้จัดทำโครงการเสนอรัฐบาลให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย เพื่อสนองและสืบสานพระราชปณิธานในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่มีต่อจังหวัดเชียงราย วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2539 นายณรงค์ วงศ์วรรณ ได้นำคณะกรรมการรณรงค์จัดตั้งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าพบ นายกรัฐมนตรี (ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา) รองนายกรัฐมนตรี (ฯพณฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) และ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (ฯพณฯ บุญชู ศรีทอง) เพื่อขอให้สนับสนุนโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัย

5 มีนาคม พ.ศ.2535 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ “ให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่จังหวัดเชียงราย โดยอาจยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยก็ได้” ทั้งนี้เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดีของรัฐบาลและประชาชนที่มีต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

จากมติดังกล่าวทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การยกฐานะและดำเนินการกำหนดรูปแบบการบริหารและการพัฒนาวิชาการแล้วได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภายใต้กรอบแนวคิดที่อาจจะยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

27 เมษายน พ.ศ.2539คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

20 สิงหาคม พ.ศ.2539 เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งต่อมาได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรทำให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตกไปตามกระบวนการตามรัฐสภา

เมื่อจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 คณะกรรมการกลั่นกรอง ฝ่ายสังคมของรัฐบาล ได้มีมติให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ โดยไม่ยกฐานะสถาบันราชภัฏขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงฉบับใหม่ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอแล้วส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาและดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติต่อไป โดยแต่งตั้งให้รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดตั้ง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงชุดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 ประชาชนชาวเชียงรายได้เรียกร้องให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยเร็วโดยมีการลงนามในสัญญาประชาคมให้รัฐบาลจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงและคำยืนยันว่าจะเปิดดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย นายมนตรี ด่านไพบูลย์

29 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2540 คณะรัฐมนตรีประชุมสัญจรที่จังหวัดเชียงรายมีมติให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงใช้พื้นที่บริเวณดอยแม่ จำนวน 4,997 ไร่ เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันคณะกรรมการซึ่งจังหวัดเชียงรายตั้งขึ้นร่วมกับมูลนิธิส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงรายได้รณรงค์หาทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าจัดทำถนนเข้าที่ตั้งมหาวิทยาลัย ตลอดจนชดเชยค่าที่ดินที่มีผู้ครอบครองอยู่ในบริเวณนั้น

25 กันยายน พ.ศ.2541 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และในปีเดียวกันนี้เอง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้รับพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บริเวณไร่แม่ดินแดง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อีกประมาณ 700 ไร่

1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้เปิดรับนักเรียนรุ่นแรกโดยเปิดรับ 2 สาขา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร โดยมีนักเรียนรุ่นแรก จำนวน 62 คน